

Vecpiebalgas novada izveidošana atbilst Pašvaldību hartai

Satversmes tiesā ir pieņemts spriedums lietā, kurā tika apstrīdēts Vecpiebalgas novada izveidošanas tiesiskums (lieta Nr. 2009-04-06 “Par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 2. pielikuma “Novadi un to teritoriālā iedalījuma vienības” 103. punkta vārdu “Dzērbenes pagasts” un “Kaives pagasts, Taurenes pagasts” atbilstību 1985. gada 15. oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartas 5. pantam”).

Lieta savulaik tika ierosināta pēc Cēsu rajona Vecpiebalgas pagasta padomes pieteikuma, kurā pausts viedoklis, ka Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma norma (apstrīdētā norma), kas paredz, ka Vecpiebalgas novadā citastarp tiek iekļauts Dzērbenes pagasts, Kaives pagasts un Taurenes pagasts, neatbilst 1985. gada 15. oktobra Eiropas vietējo pašvaldību hartas (Pašvaldību harta) 5. pantam. Minētajā hartas pantā noteikts, ka vietējās varas teritoriju robežu izmaiņas nav atļauts izdarīt bez iepriekšējas konsultēšanās ar attiecīgo vietējo varu, pēc iespējas ar referenduma palīdzību, kur tas ir likumīgi atļauts.

Vecpiebalgas pagasta padome norādīja, ka tā gribējusi veidot novadu, kas būtu sastāvējis tikai no Vecpiebalgas un Inešu pagastiem. Pēc pieteikuma iesniedzējas uzskata, Saeima neesot pietiekami konsultējusies ar pagastiem, tos apvienojot. Līdzīgu viedokli pāduši arī citi iesaistītie – Inešu, Kaives, Taurenes un Dzērbenes – pagasti. Savukārt, Saeima, kā arī Ministru kabinets uzskatīja, ka konsultācijas par dažādiem risinājumiem ir notikušas daudzu gadu garumā. Turklāt, visu pašvaldību vēlnes objektīvi neesot bijis iespējams apmierināt, jo tās bijušas savstarpēji pretrunīgas.

Satversmes tiesa, vērtējot Pašvaldību hartas 5. pantu kopsakarā ar Satversmes 1. pantu, norādīja, ka no Satversmes 1. panta izrietošais pašvaldības princips citastarp paredz pašvaldībai tās robežu maiņas gadījumā tiesības iepazīties ar pietiekami konkrētu plānotā novada projektu, apspriest to un izteikt savu viedokli. Pašvaldībai ir arī tiesības paļauties uz to, ka tās viedoklis tiks izvērtēts pat tādā gadījumā, ja galīgais lēmums būs atšķirīgs. Tomēr no pašvaldības principa izrietošās tiesības izņēmuma gadījumos var tikt ierobežotas, lai nodrošinātu citas Pašvaldību hartā un Satversmē noteiktās vērtības. Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētā norma pieņemta izņēmuma gadījumā steidzamības kārtā tostarp, lai nodrošinātu savlaicīgas pašvaldību vēlēšanas 2009. gadā.

Satversmes tiesa secināja, ka administratīvi teritoriālās reformas gaitā ar Vecpiebalgas un citiem pagastiem ir apspriesti dažādi novadu veidošanas varianti. Pašvaldībām ir bijusi iespēja apspriesties un izteikt savu viedokli Saeimai. Līdz ar to Saeimai bija zināmas Vecpiebalgas pagasta padomes intereses – tai vēlamākais modelis un prioritātes – un Saeima varēja tās ņemt vērā tiktāl, ciktāl tas bija iespējams, vērtējot arī citu pašvaldību intereses un iespējami labākos risinājumus.

Tādējādi Saeima, pieņemot apstrīdēto normu, ir ievērojusi Pašvaldību hartas 5. pantu.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā publicēšanas laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” dienā. Sprieduma teksts tuvākajā laikā būs pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274